متمکور

(شعري ټولګه)

محمداسمعیل یون

۱۳۸۷ل

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متکور

(د شعرونو لومړۍ ټولګه)

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتـــاب نـــوم:	متهکور
شـــــاعـــــر:	محمد اسمعیل یون
خـــپـــرنـــدوی:	یون کلتوري یون
چـــاپـشمـــېر:	۱۰۰۰ټوکه
لـــومـــړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویـــم چـــاپ:	۱۳۸۷ل کال
دشـــــاعـــر پرلـه پسې نومره:	(۴)
د خـــپــرنـدوی پرلـه پسې نومره:	(۴)
کمـــــــپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د ((متهکور)) د دویم چاپ سریزه	۱
۲	سریزه	۵
۳	تقریض	۱۰
۴	د متهکور په باب څو خبرې	۱۴
۵	لیوني	۲۳
۶	کلیزه	۲۵
۷	زمانه	۲۷
۸	اوښکه او خندا	۲۸
۹	د عقل احساس	۲۹
۱۰	نازک خیال ته !	۳۱
۱۱	د حیا په لاس	۳۳
۱۲	ډالۍ	۳۵
۱۳	ژوندی حسن	۳۷
۱۴	غره اور اخیستی...	۳۹
۱۵	زولانه غمونه	۴۱
۱۶	د ښکلو باران	۴۲
۱۷	ازمون	۴۳
۱۸	پرهري امید	۴۵
۱۹	متهکور	۴۷
۲۰	د ماضي عشق	۴۸
۲۱	پټې خبرې	۴۹
۲۲	د اور تاو	۵۱
۲۳	د حسن لومه	۵۳
۲۴	پخه سکروټه	۵۵
۲۵	سوی اسویلی	۵۷
۲۶	افسوس چې قبر دې معلوم وای !	۵۹
۲۷	د ماضي خندا	۶۰
۲۸	خوږلنې سترګې	۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹	ژړغونی آه	۶۴
۳۰	تر کاڼو لاندې	۶۶
۳۱	درې میاشتې مخکې	۶۸
۳۲	هغه چاته چې سترګې یې....	۶۹
۳۳	د وینو رود نیل	۷۱
۳۴	د ویر سکروټې	۷۳
۳۵	د اوښکو جنازې	۷۵
۳۶	له جېل نه... ګیله	۷۷
۳۷	د لمبو څاڅکي	۷۹
۳۸	د خندا قتل	۸۱
۳۹	د آه سکروټې	۸۳
۴۰	غیرتي لېمه	۸۵
۴۱	د میو اباسین	۸۷
۴۲	د اوښکو سمندر	۸۹
۴۳	د خوږو مکر	۹۱
۴۴	ارام سمندر ته !	۹۳
۴۵	د تېزابو باران	۹۶
۴۶	سندرغاړي	۹۷
۴۷	د طاعون په لوپټه کې	۹۹
۴۸	د احساس لوخړه	۱۰۰
۴۹	یادګارونه یادګارونه	۱۰۱
۵۰	کاڼو ونه ژړلې	۱۰۲
۵۱	مېړتونخور	۱۰۳
۵۲	د امید څانګه	۱۰۵
۵۳	د اسرافیل شپېلۍ	۱۰۶
۵۴	د جنګ باج	۱۰۸
۵۵	د سیند په منځ کې	۱۱۰
۵۶	سوی ګودر	۱۱۲
۵۷	مړاوي اننګي	۱۱۴
۵۸	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۱۱۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((متهکور)) د دویم چاپ سریزه

متهکور زما د شعرونو لومړۍ ټولګه ده، چې اساساً پر ۱۳۲۹ل کال چاپ شوې ده. ((اساساً پر ۱۳۲۹ل کال)) ورته ځکه وایم، چې د همدې کال په بهیر کې د افغانستان د لیکوالو ټولنې له خوا د چاپ پلان کې وه او د همدې کال د وروستیو دربو میاشتو په بهیر کې د همدې ټولنې له خوا چاپ ته لاړه. ترننه نږدې شل کاله دمخه، چاپ دومره پرمختللی نه و، هغه وخت د چاپ توري اکثره له سرپو نه جوړېدل یا اوسپنیز وو، یو یو توری به په ځانګړي صندوق کې پروت و، کله چې (الف) نه تر (یا) پورې هر توری په کار بېده، نو بیا به حروفچین، همغه صندوق ته، ته او اړتیا وړ توری به یې را اخیسته، دا توري به یې پر یوه ډېر اوږده مېز، چې لس پنځه متره واټن به یې درلود، په همغو جوړو شویو صندوقونو یا کورونو کې ایښي وو. د یوې کلمې لپاره که د یو توري ټولوونکي تګ اوراتګ محاسبه کړو، کېدی شي سل متره پلی واټن یې هم وهلای وي، دا نو بیا د یوه کتاب په لسګونو زرو او یا هم لکونو کلمو ته محاسبه کړه. دا توري بیا یو تربله ځنګ په ځنګ اېښودل کېدل او پر یوه تار تړل کېدل، په دې ډول ترې یوه کلمه، بیا

کلمې، بیا جمله او جملې او بیا هم متن جوړېدل، کله چې به دې په کې سمون را وسته، هغه کلمه به بېرته خلاصېدله، خو لنډه دا چې خورا زړه چاودون و. دا کتاب ما په همغه شکل چاپ کړی دی. زه دا مهال د کابل پوهنتون د دريېيم ټولګي محصل وم، د درسونو ترڅنګ مې نور فرهنګي مصروفيت هم

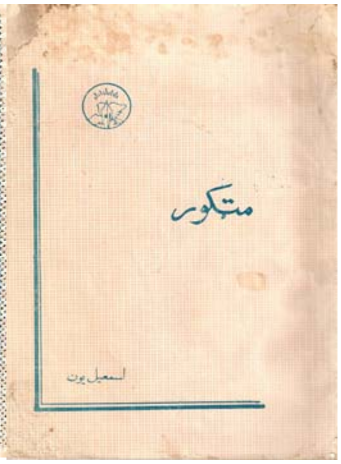

درلود او چاپخونې ته به هم هره ورځ روان وم، کله چې د کتاب د چاپ او سمون لومړني کارونه خلاص شول او ماته يې وروستي توري راکړل، نو دا مهال ۱۳۶۹ل کال خدای پاماني وکړه، ما کتاب قدرمن استاد کانديد اکاډميسين محمد صديق روهي او ګران ورور محمد ابراهيم شينواري ته د سريزو لپاره وسپاره، زما بل ملګري ممتاز ارمان لا وار دمخه پرې سريزه کښلې وه، څه موده نور هم د سريزو په خاطر وځنډېده، نو ځکه خو د استاد روهي او ښاغلي ابراهيم شينواري تر سريزو لاندې (۲/۱/۱۳۷۰) او (۱۳/۱/۱۳۷۰) نېټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکل شوي، ما د لومړي چاپ او دويم چاپ پر مهال دا نېټې ځکه بدلې نه کړې، چې زموږ ګران لوستونکي د هغه وخت له چاپي بهير سره لا ښه اشنا شي، چې د يو عادي کتاب چاپ هم هغه وخت څو مياشتني وا ټن ته اړتيا لرله. د زمانې څرخ تاوېږي، چا ته صبر نه کوي، اوس چې له هغې زمانې نږدې شل کاله تېرېږي، استاد روهي زموږ په منځ کې نه شته او د هغه په حق کې له دعا پرته نور هېڅ زموږ له لاسه نه کېږي، ګران ابراهيم شينواري او زه (يون) ژوندي او پر خپل وطن يو، ممتاز ارمان هم رانه مهاجر شوی دی. خدای(ج) خبر چې ددې شعري جونګ تر دريم چاپ پورې به موږ ته څه پېښېږي. په همدې خاطر مې د خپل تېر شلکلن فرهنګي کار پر بيا سمون، اوډون او بيا چاپ لاس پورې کړ، پر ژوند ډېر بې باوره يم او ژوند پر ما ډېر نا باوره دی، نه غواړم زما پر کړي کار سبا ته نور څوک په تکليف شي، څه چې مې کړي، ښه دي که نا ښه، پوره دي که نيمګړي، کره دي که نا کره؟ ښه ده چې خپله يې راټول کړم چې د ټولو پازوالي زما پر خپله غاړه شي.

راتلونکی نسل به ددې وخت ونه لري، چې زموږ په ماتو ګوډو ليکنو پسې وګرځي، د هغوی ليکنې او پنځونې بايد تر موږ اوچتې وي او که اوچتې نه وي دا نو ددې مانا ورکوي، چې ژوند او فکر ولاړ دی او پرمختګ نه کوي، خو دا زموږ د اوسني نسل وظيفه ده چې خپل کارونه په خپله خلاص کړي او په هغه تسلسل کې خلل رانه ولي چې تېرو تر موږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسولی او زموږ دنده ده، چې تر بل پښت یې ورسوو، د بشري ژوند ارتقا د همدغه تسلسل ترکیب دی.

له ټولو قدرمنو لیکوالو دا هیله لرم، له یوه نسل څخه بل ته کلتوري خلا پرې نږدي او تر خپله وسه پورې د وخت له تخنیکي امکاناتو ګټه پورته کړي او خپله ځاني او ملي، ټوله کلتوري شتمني خوندي کړي.

د همدې هیلې د بري په ارمان
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال، د سلواغې ۷مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

په وروستیو څلورو کلونو کې، چې کېدی شي د فرهنګي ازادۍ پیلامه یې وبولو، زموږ د هنري فرهنګ په تېره د شعر په ګلبڼ کې رنګارنګ ګلان وغوړېدل او د ادب او هنر د مینو الو زړونه یې باغ باغ کړل. رښتیا خبره داده، کله چې د هنر د ازادۍ وږمه په غرو، رغو، کلو او باندو وچلېږي د شعر بلبل یې د هر کلي لپاره ګلورینې ترانې وایي. د تعجب خبره نه ده حتی هغه شاعران چې د کوم طلسم تر اغېزې لاندې له ځانه پردي شوي وو، له مسخ شوي حالت نه بېرته راوګرځېدل داسې ښکارېده چې هغوی خپله حافظه ترلاسه کړه، خپل کلي مالت او دوستان او دښمنان یې وپېژندل. زه په دې خبره بحث نه کوم چې د شعر ګلبوټي په هوسا او بسیا خاوره کې ښه وده کوي او که بحراني حالت د شاعر احساس راویښوي او طغیان ته یې لمسوي، خو ددې خبرې یادونه ضروري ګڼم چې شعر او د تخلیق ازادي د مجنون او لیلا په شان یو له بله جدا یې نه شي زغملای، چېرې چې د تخلیق ازادي نــــه وه خدای خبر چې څومره خبرې به د شاعرانو په مغــــزو کې پـــــه ابدي خوب ویـــدې شــــوې وي، څومره د شعر چینې به وچې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وي، څومره استعدادونه به متکور پاتې شوي وي او څومره خبرې به په نه زړه ویل شوې وي، حتی هغه کسان چې له شاعر نه له پلان سره سم شعرونه غواړي د تخلیق له ازادۍ سره مخالفت نه کوي، خو هغوی د تخلیق ازادي داسې تعبیروي: موږ شاعر ته ازادي ورکوو چې زموږ دښمنانو ته کنځلې وکړي. دا دی د تخلیق د ازادۍ اصلي او ژور مفهوم.

زه پوهېږم چې ځینې کسان به ددغو یادونو په لوستلو سره بې حوصلې شوې وي او وبه وایي چې دا خو زړې بابولالې دي، د هغو تکرار ول څه ګټه لري؟ ښه، دا نصیحت به ومنو خو دا هم باید ووایو چې په تاریخ کې سپین فصل نه شته. زما ښه په یاد دي چې د داود په جمهوریت کې د تاریخ په درسي مفرداتو کې د ظاهرشاه دوره حذف شوې وه او له موجودیت نه یې انکار شوی و خو ما ورته وویل چې په تاریخ کې سپین فصل یوازې په اسطوره یې دوره پورې اړه لري او بیا هغه خالیګاه ډکه شوه.

موږ غواړو پر دغه ټکي زور واچوو چې فرهنګ یوازې د دموکراسۍ په فضا کې وده وکولای شي، که څوک غواړي چې په دې خاوره کې فرهنګ وغوړېږي نو باید د نوښت ازادۍ ته درناوی وکـــړي، په تېرو څلورو کلونو کې سره له دې چې جګـړې زمـوږ خــــاوره دخپلـو بچیـانو پـه وینـو ولمبولـه، ودانـۍ یـې پـه کنـډوالو بدلـــې کـړې، د کونـډو، بـورو او یتیمانو اسوېلو یې د فلک مانۍ توره کړه، باغونه، ځنګلونه یې پو پناه کړل او مادي هستي یې تالا کړه خو له دې ټولو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د فرهنګ په برخه کې د یوې نسبي ازادۍ له برکته یو څه تنوع او ښکلا لیدله کېږي.

د دولس کلنې جګړې په وړاندې د شاعرانو انتطباعات او تاثرات یو شانته نه دي: څوک د اتلانو حماسې انځوروي، څوک د شهیدانو پر مقبرو اوښکې تویوي، څوک د سولې ارمانونه بیانوي، څوک وران کلي او زړې خاطرې راپه یادوي، څوک د نهیلۍ او بېوسۍ نغمې غږوي، څوک سباوون ته په تمه ناست دي او ځینې په تورتم کې د امید مشالونه ګوري.

د (متهکور) په نامه د شعرونو دغه مجموعه چې د ځوان او حساس شاعر، اسمعیل یون د اندېښنو امېل دی، د پښتني غاړې لپاره په ډېر ظرافت جوړ شوی دی، دا مجموعه د پښتو په فرهنګي ګالرۍ کې یوه ښکلې تابلو ده، چې له خپل ولس سره د اورنۍ مینې په زمینه کې انځور شوې ده، دا مجموعه د صداقت او وجدان غږ دی چې د یوه فرهنګیالي ځوان د احساساتو ترجماني کوي او څه چې وایي شاعرانه مګر رښتیا دي.

که څوک د دې مجموعې په لفظي اړخونو څېړنې کوي نو ښایي چې په لوی لاس به خپل ځان له هغه هنري اتذاذ څخه

بې برخې کړي چې د شعر په کلیت، انسجام، تصویر او رسالت کې پروت دی. د ځوان شاعر اسمعیل د شعر هره ټوټه یوه هنري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تابلو ده چې په هغه کې ښکلا، تناسب او د خيال ظرافت ځان ښکاره کوي. اسمعيل يون د خپل وخت تصوير ايستلی دی او په دغه تصوير کې يې خپل موقعيت هم ښودلی دی.

هو، هغه متکور شوی پاتې دی او ولې به متکور نه پاتې کېږي. هغه شاعر دی، زموږ د وخت شاعر چې نه يې ((لېوني)) خوښېږي او نه له ((هوښيارانو)) سره په يوه لاره تللای شي. دده برخليک دادی چې متکور پاتې شي او زموږ اکثر شاعران همداسې دي. زموږ د وخت شاعر له معنوي وياړ نه پرته بل هېڅ نه لري او نه يې لرلی شي: ((دواړه نه کېږي رحمانه يا به دين کړې يا دنيا.)) خو څوک چې معنوي وياړ لري هغه په واقعيت کې هر څه لري:

خرقه پوشو په خرقه کې دی موندلی
هغه حظ چې په دنيا کې دنيا دار کا

د اسمعيل يون شعرونه تر زياتې اندازې له خپل کلتور سره تړلي دي او له خاصو حالاتو نه يې رنګ اخيستی دی. دا تصادفي خبره نه ده چې د شاعر په تصويرونو کې د اور لمبې، د وينو څپې، د اوښکو سيند، قطار قطار جنازې، اغزنه خوني لار، د تېزابو باران، اورنی اسمان او بالاخره سوی اسمعيل تر سترګو کېږي. شاعر هغه څه ته اريان پاتې دي چې نور خلک هم ورته اريان دي: د وينو سوداګري د معنويت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقوط، د عقیدې او اعتماد بحران، د شخصي ګټې په مقابل کې له ټولو اخلاقي نورمونو نه تېرېدل او داسې نور.

زه نه غواړم چې د دغې مجموعې په باره کې د خپل برداشت ټول اړخونه بیان کړم او یا دده د اشعارو مضمون تفسیر کړم. پرېږدئ چې لوستونکي دده شعر ته له خپلو عینکو څخه وګوري، په دې مجموعه کې رمزي شعرونه هم شته، خو څوک چې له موږ سره او سېږي هغوی په اسانۍ سره په دغو رمزونو پوهېدی شي. اسمعیل ځوان دی او ځوانان خپل احساسات نېغ په نېغه بیانوي زه فکر کوم چې زمان به دغه د استعداد خاوند شاعر ته لا زیاتې هنري هستونې ورپه برخه کړي.

په درناوي

کاندید اکاډمیسین

محمد صدیق روهي

د خوشال د فرهنګي ټولنې رئیس

۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریض

هسې خو په ټولیزه توګه ژوند د خوږو ترخو ، لوړو ژورو ، بریو ناکامیو ، امیدونو او نهیلیو نوم دی. خو د ژوند د ژورو تل ته رسېدل او د تیاره ګوټونو کشف د هر چا کار نه دی. د ژوند د رښتینې مانا پیدا کولو او پېژندلو لپاره بینا سترګو ، حساس ذهن ، له ولولو ډک زړه او بلیغې ژبې ته اړه وي او د همدغه څیزونو څښتن ته شاعر وایي.

هغوی چې د شعر او شاعر ارزښت او استادۍ ته نه دي ملتفت کله له شعر نه علم غواړي او کله فلسفه او سیاست. په داسې حال کې چې علم او سیاست د یو شمېر ټاکلو پرنسیپونو او فورمولونو د ننه د نړۍ فورمولیکه شرحه ده او شعر د الهام پایله. خو له نېکه مرغه زموږ زلمی وینا وال اسمعیل یون د شعر ضرورت او رسالت په رښتینې مانا درک کړی او ان له تنکي زلمیښې یې په پوره ځان خبرۍ د شعریت په لار یون کړی دی، ښه ټینګ او پاخه ګامونه یې ایښي او امید دی چې د پښتو شعر د لا لوړو پوړیو په لور نور هم ګړندي، ارزښتمن او اغېزمن ګامونه پورته کړي.

ځکه یون یو داسې شاعر دی چې د شعر په ټولو باریکیو او نزاکتونو پوهېږي او زیار یې ایستلی دی، شعر ولیکي کله یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل مظلوم او محکوم ولس په مظلومیت او محکومیت غم او خواشیني ځرګنده کړې ده. کله یې د خپل غیرتي او ننګیالي ولس په بریاوو ویاړلي دي، کله یې د ټولنیزو بدبختیو په وړاندې احتجاج او ګوتڅنډنه کړې ده او کله یې له خپلې مجبورۍ او بېوسۍ سر ټکولی، نو د کنایو، استعارو، تشبهاتو او الفاظو په شاعرانه کارونې سره یې شاعرانه ویاړلي، ګواښلي او ژړلي دي:

څومره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

یا:

دود شو تکل د اسوېلیو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل
نور د سبا د حسن شونډې موښې
په توند (شمال) باندې ماضي وخندل

یا دا چې:

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي

او د ډېرې خوښۍ ځای دی چې زموږ شاعر د منځپانګیز نوښت ترڅنګ جولیز نوښت ته هم متوجه دی د غزلو ترڅنګ یې ازاد شعرونه هم لیکلي، ښایسته او خواږه وییونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارولي، نوي سمبولونه او ترکيبونه يې زېږولي، د مضمون رنګيني او تنوع ته يې ترخپل وسه پام ساتلی او ژبه يې کره او معياري ده او د شعرونو دا جونګ يې د ډېرې ستاينې او بيابيا لوستلو وړ دی. خو په خواشينۍ زموږ ښه او قدرمن شاعر د خپلو ډېرو برياوو او ښېګڼو ترڅنګه ځينې ښويېدنې هم لري، کله کله يې د ځينو ناپېژندلو سمبولونو په کارونې سره د شعر ځينې بيتونه ګونګېږي او روڼ مفهوم نه شي ښندلی لکه:

ځـو مـره د مـکر تـخيل تـــه کښته شوی نرم؟
په نوم د ميو راته مخکې ږدي پيالې د اوښکو

يا دا چې کله کله يې ډېر خاص او يوازې په همده پورې مربوط مسايل نظم کړي دي، چې نه يوازې عام نه دي، بلکې په خاصو مواردو کې هم کوم شعـــري ارزښت نه شي درلودای او زه افسوس کوم چې دربغه هغه يې په يو داسې خوندور جونګ کې نه وای راوړي لکه ((درې مياشتې مخکې)) او ((يادګارونه يادګارونه)). په هره توګه زه دغه جونګ يو ارزښتمن او ګټور اثر او د پښتو شعر په ځولۍ کې يې يوه رنګينه او په زړه پورې زياتونه ګڼم او يقين لرم چې درانه لوستونکي به ددې شعرونو له لوستلو پوره خوند واخلي او خپله شعري تنده به پرې ماته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس همدومره
د ملګرتیا په خلوص او مینه
ممتاز ارمان
۱۰/۱/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متکور په باب څو خبرې

اوس زموږ مخې ته یو داسې کتاب پروت دی چې په هغه کې د انساني احساس او تخیل یو عاطفي تړون پروت دی او هغه د ګران اسمعیل یون شعرونه دي.

شعر په خپل څو اړخیزتوب د یوې جالبې پدیدې شکل نیولی دی او دا ځکه چې د انسان جوړښت، هیلې او احساسات چې څومره بېلابېل دي، نو هماغومره یې د دغو احساساتو او هیلو د بیان ډول بېل دی او ځکه موږ باید هر شعر یوه نوې زېږېدنه وبولو.

شعر د انسان د نه بیانېدونکو ژورو حسي-عاطفي حالتونو د بیان سمبول دی. هغه څه چې په زړه کې ګرځي او ده ته د یوه موجود حقیقت په شان ښکاري، دی یې د شعر په ورېښمین پوښ کې نغاړي او موږ ته یو ښکلی لذت بښونکی پیغام کېږي. شعر ځکه په خلکو ښه لګي چې شعر د احساساتو او مینې او معنوي غوښتنو د بڼ په ګلانو کې د سحرنۍ پرخې څاڅکي دي، چې ښکلا خوښوونکی ذوق ارضا کوي او د ماتو زړونو، ژوبلو احساساتو او لطیفو هیلو نه اورېدونکی او غلی اواز دی چې یوازې د حساس انسان د زړه او مغزو په برجونو کې د مینې زلزله راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر شعر د شاعر د ځانګړي فکري حالت محصول دی. چې شاعر بیا طبعاً د ټولنې، چاپېریال او پېښو نه اغېزمن شوی دی او که د خپل رسالت سرته رسول غواړي، نو خپل احساس په رښتیني ډول وړاندې کوي.

د اسمعیل یون شعرونه ددې وروستیو کلونو شعرونه دي او حتماً په کې د همدې کلونو د پېښو او ټولنې انځور وینو هغه کلونه چې زموږ باتور ملت د اور او وینو په سمندر کې ولامبل، د ازمونونو په ازمون کې لا ژوندی دی او د خپل حیثیت او غرور او ستروالي ثبوت لپاره یې ویاړنې هستې کړې.

که په شعر یا لیکنه کې لیکوال په صداقت سره یو څه نه وي ویلي، نو هېڅکله به همېشني نه شي او ځکه زما په نظر هغه څه چې د اسمعیل یون د شعر تر ټولو لوی بریالیتوب دی، هغه دده په بیان کې صداقت دی، هغه د پغمان د جنتي چینو په غاړه د افریقا د سارا له ګرمۍ نه فریادونه نه کوي، خو د کب په شان چې د سرو تېلو په منځ کې وي ثنا هم نه وایي.

هغه، هغه څه وایي چې محسوسوي یې، ویني یې او پرې پوهېږي، هغه د اوسني بهیر رښتینی حالت بیانوي او خپل عاطفي احساس ورسره په صادقانه ډول یوځای کوي، د بېلګې لپاره (د خندا قتل) او ځینې نور شعرونه کتلای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله مسئله چې د اسمعیل په شعرونو کې په څرګند ډول لیدل کېږي، هغه یو سپېڅلی بغاوت او خپلواکه سرغړونه ده، د استاد الفت د وینا له مخې شاعران په هګیو کې د مرغانو الوتنې او د لمر سپېدو په څیرې ګرېوان کې د لمر پلوشې لیدی شي او : ((شاعران له قید و شرطه بې پروا وي)) نو ځکه موږ د یون په شعر کې هم دغه شان شعرونه لولو:

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تیارو کې شول ډیوه لېوني
میکدې خود د زهد اور کې ناڅي
په کې د ېره نه دي هغه لېوني
د عشق په تور یې په دار مه ځړوئ
کله کوي چا ته سجده لېوني
زموږ په کور به لمبې وي لا
ترڅو چې پاتې وي دا دوه لېوني.

(د جنګ باج) او ځینې نور شعرونه هم په دې باب د ځانګړي پام وړ دي.

اسمعیل یون په خپل شعر کې ډېر ژور حالتونه انځوروي او دا د پښتو د ولسي شعر هغه غوره عنعنه ده، چې نن سبا د نړیوال معاصر شعر یوه مهمه ځانګړنه هم ده او اوس په پښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاصر شعر کې هم پیل شوې ده. د ((درې میاشتې مخکې))
شعر د یوه عشقي حالت ډېر دقیق بیان دی، همدا راز د ((غره
اور اخیستی)) ((مېړتونخور)) او ځینې نور شعرونه. د
کاناډايي شعر پېژندونکي ایزابل مور په عقیده، تېرېدونکو
او ځانګړو شکلاوو ته تم کېدل، د حالت انځورول او د
نامحسوسو غوښتنو بیان د اوسني شعر یوه خاصه عنعنه ده،
د لاندې بیت په لومړۍ برخه کې یو ځانګړی حالت په ډېر ساده
ډول بیان شوی دی:

زما زړګی درزا کړي او د تا شونډې رپېږي
دې څومره خوندورې زما وستا پټې خبرې

مینه او الفت لکه څنګه چې د انسانیت د خلاصون لاره ده، د
شعر د ملکې د ظهورولو عامل هم دی شاعر او مین زیاتره
وختونه په یوه مانا کارول کېږي. انساني مینه ((د انساني توکم
بقا او دوام)) دی او د انساني مینې په خم کې رنګ شوي
شعرونه همېشني او تلپاتې شعرونه دي. د اسمعیل یون په
شعر کې د انساني مینې او عاطفي نوښتیز بیانونه د
((یادګارونه یادګارونه))، ((سوي اسوېلي))، ((کلیزه))،
((د عقل احساس))، ((د حسن لومه)) او ((پخه سکروټه)) تر
سرلیکونو لاندې لولو. له ((سوي اسوېلي)) ځخه دا څو
بیتونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سترګو په خوږو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مينې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم
احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار کې ځړېدم نه پوهېدم
موسکۍ شه لا هم نوره زما سوو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مينېدم نه پوهېدم

د اسمعيل شعر که د مينې او ښکلا پالنې هر څومره ښکلي بيانونه دي خو ورسره د هېواد او ملت له ژورې مانا نه هم ډک دي، زياتره غزلونو کې د ښکلا او مينې تر رنګينو پوښونو لاندې د هېواد پالنې، انسان دوستۍ، سپېڅلي بغاوت، حق خوښوونې او خپلواکۍ ترانې پرتې دي. دا د پښتو د اوسني غزل يو مثبت برى دی چې د ښکلا او مينې تر پوښ لاندې د ژوند د ارزښتمنو مسايلو خواته عامه ذهنيت اړوي په لاندې بېلګه کې په ډېر خوندور ډول همدغه شان بيان شته:

چــامو د مينــې د جانــان زلفــو تــه اوړونيــوه
چې شنه دودونه يې زموږه په شعرو کې ځلي
زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې يو ځلې هم
څــه کــه د ميــو اباسين دې اننګــو کــې ځلــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل یون یو مسول شاعر دی او تل په خپل شعر کې د هېواد د تاریخي جریانونو په پام کې نیولو سره د خلکو، ټولنې او هېواد پر وړاندې خپل مسئولیت نه هېروي. هغه له خپلې مینې نه غواړي چې ((نور یې د سترګو په جادو کې بند نه کړي او پرې یې ږدي چې د منصوري وطن د غم او اور د توپانو سترې کاروان او د وطن د بچو د ویرونو فریاد او د ځوانانو او زلمو قطار، قطار جنازې ووینې)) او همدغه حالاتو هغه مجبور کړی چې له خپل شعر نه د همدردۍ یوه ډالۍ جوړه کړي او ((په داسې حال کې چې نور د باران نه لاندې د میو په سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي او د ګلونو په بستر کې یې په نرمو شونډو، شونډې ایښې وي، خو دی (یون) د دردمن او د احساس په اور کې د کړېدلي انسان په توګه خپله ډالۍ داسې وړاندې کوي:

د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېیم ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم یې ورته
یوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ))
او د شاعر ډالۍ باید همدغسې وي.

د اسمعیل یون شعر د شکل له مخې ډېر ښکلی او په زړه پورې دی. غزل یې د یوې ځانګړې ښکلا خوښوونې او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذوق، اوچتې قريحې، استعداد او مينې څرګندوی دی او له ښکلو ترکيبونو، انځورونو، تشبيهاتو، استعارو نه ډک دی.

ازاد شعر يې هم خوندور او زړه راښکوونکی دی او له انساني عاطفې او غني انځورونو نه ډک دی.

يوه بله خبره هم د يادولو وړ ده، هغه دا چې کله موږ يو شعر لولو نو په دې هم بايد پوه شو چې ايا شاعر خپل د ننني احساس بيان کړی دی او که هسې د ورځې د مود مسايلو ته اړم شوی دی؟ د اسمعيل يون د شعر په څو کوچنيو بېلګو کې موږ وليدل چې د هغه بيان مسولانه، زړور او صريح دی او هېڅ ډول تکلف او تصنع په کې نه شته، نو بايد وپوهېږو چې ايا هغه په خپله هم دغه شان دی او که نه؟ زه چې د دوه کلونو راپه د بخوا له هغه سره ډېرې نږدې اړيکې لرم، نو هغه مې په عملي ژوند کې هم يو صادق او زړور انسان موندلی دی، هغه چې هر څه وايي دده له ژورې مينې او ډېر پاک احساس نه راټوکېدلي وي. هغه له شعر سره مينه لري، هوس يې نه کوي ځکه دده ته شعر په خپله يو هدف دی، داسې هدف چې هغه پرې د خپل زړه پرهرونه ټکوروي او د غمونو پېټی پرې سپکوي او نورو دردمندانو ته يې هم وړاندې کوي. روانو بدمرغه پېښو هغه ته درانه عاطفي زيانونه رسولي دي، چې ددغو زيانونو اغېزې دده شعر ته يو ځانګړی سوز او ساز ورکړی دی او علت يې کولی شو د ((افسوس چې قبر دې معلوم وای...)) په شان شعرونو کې ومومو. خو له دې سره سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه بل هدف د هېواد د لوړتیا په لار کې خدمت کول دي، د دې لوړ هدف لپاره کله د شعر نه د وسیلې په توګه هم کار اخلي او په دې خاطر خو په مجموعي ډول د هغه شعر مقاوم او ثابت شعر دی چې د سوو فریادونو په لوګیو کې یې هم د خندا ګلونه ټوکېږي او د موسکا غوټۍ خولې سپړي. هغه که د ژوند د ازمون د اور په سره بټۍ کې د جوارو د دانې په شان په اور اوښتی را اوښتی او مټکور پاتی شوی دی، نو د احساس او عاطفې په بڼ کې د مینې د نسیم وږمو د یوه ښکلي ګل په شان غوړولی دی، چې د شعرونو نغمې یې زموږ د زړونو تارونه خوځوي او ځانګړې خوځند عاشقانه حالت رابښي.

زه دده د شعر په باب نور څه نه وایم، ځکه د یوه هنري اثر د ډېرې ښې پېژندنې لپاره په خپله د هماغه اثر لوستل تر ټولو اسانه لاره ده، خو خپلې خبرې په دې ډول رالنډوم: سره له دې چې اسمعیل به لا تر اوسه د ځانګړي سبک خاوند نه وي او کېدی شي په ځینو مواردو کې د سایل او سلیم تر اغېزې لاندې راغـــلی وي، خو په شعـــر کې یې نوښتګر خوځون، د سپېڅلي احساس زړور بیان، د ځانګړي ښکلا پیژ ذوق شته والی، مسولیت ته ځیرتیا او له شعر سره د زړه له کومي مینه او اړیکي او ترون موږ ته دا هیله پیدا کوي، چې ډېر ژر به د هغه شعر نور هم پرمخ لاړ شي او د ځانګړي سبک خاوند به شي. په دې هیله چې دده شاعرانه احساس تر پایه دې ته ځیر وي چې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګــوره احـساسه هـغه کـور کلی یوازې نه کړې !
چې ګرېوانو کې یې ټول عمر ګرځېدلې اوښکې

ده ته د شعر په لار کې له مینې ډک، بریالی او پرمخ تلونکی یون غواړو.

په مینه او درناوي
ابراهیم شینواری
۱۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوني

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تیارو کې شول ډیوه لېوني

میکدې خود د زهد اور کې ناځي
په کې د بېره نه دي هغه لېوني

دا چې بې دربغه پرې قدم ږدي اشنا !
کلي کې نه شته دي سوچه لېوني

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشق په توري يې په دار مه ځروئ
کله کوي چاته سجده لېوني

زموږ په کور به لمبې بلې وي لا
تر څو چې پاتې وي دا (دوه) لېوني.

۲۶/۵/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیزه

شعره ! ګلونه شه غوټۍ شه پاڼې پاڼې شه
د میو پاڼې
لاړ شه ! زما د یار په نرمو او خوږو زلفو کې
وځلېږه
وخنده
او زما د زړګي
د خوږې مینې د اسرو او امیدو له تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته په مینه مینه
مبارکي ووایه
نن یې کلیزه ده
د ژوند کلیزه
یوه د حسن او ښکلا کلیزه
د اسمعیل د محبوبا کلیزه.

مرکزي لیلیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمانه

چـــا زمانـــه څـــوک زمـــانې وخـــوړل
چـــا ميخانـــه څـــوک ميخـــانې وخـــوړل

زمـــا د عشـــق تنکـــي تنکـــي ګلونـــه
د تـــا د ســـترګو پيمـــانې وخـــوړل

د اســـمعيل ســـپېره مېـــره ملګـــري
مـــنم چـــې خپلـــې يـــارانې وخـــوړل.

۱۳٦۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه او خندا

زه اوښکه اوښکه شم پر مخ راشمه
ته ټول هوس شې او بیا وموسېږې
زه اسوېلی شمه د سوو هیلو
ته په نڅا شې او کړس کړس وخاندې
نو زما و ستا یارانه نه شي سره
ځکه چې اوښکې خندا نه جوړېږي.

۱۹/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقل احساس

ستا د غمبورو د ښکلا سُرخي چې ځل ووهي
زما زړګی ورته له تندې ځنې جل ووهي

د شونډو جام نه دې خواږه په نورو مه دوروه
د مينې تاو مې درنه خدای مه کړه اجل ووهي

د زړه پر تل مې پرهرونه سره او شنه غوندې شي
کله چې ټال دې سره ګلونه په وربل ووهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د عقــل احســاس دود شــولو د مکــر پــه اور
څنګــه بــه حســنه امیدونــه ســتا منــزل ووهــي

لــړ دې ګــورین نظــر پــه ســترګو کــې تســل نخــوه
چې مــې زړګــی د مینــې ســختې پــه تکــل ووهــي.

۱۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازک خیال ته !

ته لا ترا وسه پورې
د عشق په اور کې
د سکروټو په سر
تنها کې شوی نه یې

ته لا ترا وسه پورې
د اسو ېلیو او آهونو په اور
لکه نینه دا سې او ښتی نه یې

ته لا ترا وسه پورې
د غم تنور کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور لړوني غوندې
لوغړن شوی نه يې
نو نازک خياله !
د خوښيو خياله !
د هوسونو خوشاليو خياله !
لاړ شه د عشق د اور په ګرمو لمبو
خپله سينه ومو ښه
او د احساس په سيند کې ولمبېږه
بيا نو راځه !
موږه د اور بځرو
تر کاڼو کلکو سره
د عشق او پاکې مينې
په نوم سنګر ونيسه
او د اسمان کاڼو ته سر ونيسه !

۱۴/۸/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیا په لاس

عشــــقه لېــــونی شـــومه د تـــا پــــه لاس
زړه دې زمــــا ورکــــړ د بــــل چــــا پــــه لاس

هجـــــر د زړګـــــي تـــــل راتـــــه وســــېزه
خــدای خــو دې نــور واخلــي د بــلا پــه لاس

رســـي د امیـــد کـــاروان منـــزل پـــورې
تــم کــه چېــرې نــه شــي د جفــا پــه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو یارانه کې رنګینۍ وکړې
زه هسې ګیر شوی د حیا په لاس

څنګه به تندی په ځمکه نه وهم
وینم جام د میو د ملا په لاس

بخته ! ګدایي بانډې دې مه ژاړه
ډېرې ښکلې لوبې د ګدا په لاس.

۱۵/۵/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

نن د دیدن په ورځې
د اوراو وینو تر شپېو نه وروسته
څوک د عطرونو تر باران نه لاندې
د میو سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي خاندي
څوک د هوس په میو
د مرغلرو د خوندو له پاسه
رغړي را رغړي مینه مینه وایي
چا د ګلونو په بستر کې
شونډې ایښې دي په نرمو شونډو
او د عشقونو د خوندو جامونه
بې دریغه دریغه په سرو اړوي
خو زه له درد نه رغېدلی انسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور په څنو زنګېدلی انسان
د احساس اور کې کړېدلی انسان
نن د سرو اوښکو او د وينو د موسم له بهه
خپلې خوږې مينې ته
شاعرانه او ښکلو سترګو ته يې
پستو پستو خمارې زلفو ته يې
د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېيم
ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم يې ورته
يوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ

۱۳۶۷ ال کال **۵** مه مياشت
د لوی اختر دويمه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندی حسن

مـورږ ملامـت يـو چـې لـه ښـکلو سـره مينـه کـوو
د زړه پـــه وينـــه نـــازولو ســـره مينـــه کـــوو

چـا ده ليـد لې د اورونـو سـمندر کـې غـوټې؟
مـورږ لېـوني يـو چـې لـه ګلـو سـره مينـه کـوو

نــور يــې نظــر د اننګــو پــه ميــو ولمبــوي
مـورږ يـې د تشـې خـولې خنـدلو سره مينـه کـوو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک لمبه شي د ژوندي حسن له مينې څخه
مــوږ ساده زړي خو لــه تللو ســره مينــه کــوو

څومره مــو مينــه د احساس رګــو کې ننوتــه
لکــه منصــور د دار ختلــو ســره مينــه کــوو

اړوه جام دې د خوږو سترګو په سترګو کې مو
مــوږه اورونــه لــه اورڅښــلو ســره مينــه کــوو.

۵/۷/۱۳۶۷
مرکزي ليليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غره اورا خیستی...

نن د ښکلا د غرو د ښکلو شنو ناوونو په تل
هلته چې سپینې غیرتي اوبه په تل بهېږي
د عشق د زانګو د بچیو وینې دارې وهي
رود سوربخن غوندې دی
او شاوخوا تیرې یې هم په وینو ولمبېږي
اوروړته ناڅي له خندا نه شین دی
ان هلته لرې یې په تالو او ډاګونو کې هم
له ډېره تاوه د سیسیو بچي وسوزول
ځکه چې لرې لرې څه وړاندې هلته
پر هغې تورې غټې تیږې باندې
یو ښکاري (باز) ناست دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجې يې سرې دي د سيسيو د زړګو په وينو
او خپل وزرونه په غرور ټپوي
(شاهين) هم پاس د اسمانو له څوکو
د ښکار نظر تړلی
څو چې د زرکو سينې وڅيري په خپلو پنجو
خو لاندې ګوري چې غره اور اخيستی
له ګڼ ځنګله څخه لوخړې خېږي
او د مرغانو بچي سېزي په کې
څوک يې لمبې نه ويني
څوک يې اواز ناوري.

۱۳۶۶ل کال د سلواغې مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولانه غمونه

غمونــه مــې ترلــو پــه غمــو کــې زولانــه
لمبــې مــې بلــولې د خــرد پــه ګرېوانــه

غيـرت بـه مـې اغيـارو تـه ښـودلی د پښـتو وای
په مخ کې که مې خنډ نه وای (بې ننګه) پښـتانه.

۲۲/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښکلو باران

دلته د ښکلو باران
په لپو لپو ډکو ډکو کاسو
د خماري وربځو له شونډو څخه
اوري را اوري نازولو باندې
خو پر دې وريت اسمعيل
په دې ستي او کړېدلي باندې
د غم په څښو زنګېدلي باندې
يو څاڅکی هم نه اوري
يو څاڅکی هم...

د ۱۳۶۷ ل کال د غويي مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغړي
مينه مې خوږلن کې په انګار او په ايرو رغړي

(نن) راته په سترګو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هيله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغړي

خومره د اميد په مينه نازي مې ګوګل کې زړه
عشق باندې په مالګو کې په خپلو پرهرو رغړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه؟
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي

بیا نازکو نرمو له ازمون نه پښې وکښلې
موږه مټکورو سره چېرته په اغزو رغړي

ښکل به مې امید کړي د سره حسن اننګي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پښو کې په توبو رغړي.

۱۵/۱۲/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهري امید

د دوزخي شوندو له خوند نه چې خواږه وروې
په پرهرونو مې د مالګو کاڼي ته وروې

څنګه به عقل د جنون په اور کې ونه رغېږي
د اسې خوندونه د وختونو خو پرې نه وروې

د ود شو زړګی مې ستا د حسن د ښکلا په نظر
د مکر دام دې له خوږو ځنې ترخه وروې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د شاعر د قلم تاو به عقل لولپه کړي
د سترګو اور چې ورته تل په ګرېوانه وروې

خود به لمبه شي ستا نظر نه مټکوره نينې
د اورنيو شونډو تاو نه چې پرې سره وروې

۱۳۶۷ ال کال، چنګابښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

متهکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور واوښتم راواوښتلم
خود لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې
د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متهکور پاتې شوم.

۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي عشق

اشنا دا ستا د ماضي عشق له زوره
زه له خوندو د ننني ووتم

عشقه دا ستا د رنګینو جهان ته
خالي راغلی وم خالي ووتم

۲۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټې خبرې

تــر څــو بــه مــو پــه مــنځ کــې وي اشــنا پټــې خبــرې
د میــنـــــې د رازونــــــو او حیــــــا پټـــــې خبـــــرې

زمــا زړګــی درزا کــړي او دتــا شــونډې رپیــږي
دي څــو مره خونــدورې زمــا و ســـتا پټـــې خبـــرې

ســوزېږو بــه پــرې زه او تــه اشــنا او زمــوږ مینــه
زمــا او ســتا پــه بــاب کــړي نــور همــدا پټــې خبــرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا رقیب رقیب شوه او وختونه غمازان شول
مجبوره یو چې وکړو یاره بیا پټې خبرې

چا ویل درته چې وایه اسمعیل ته پټ رازونه
اخر یې درته ټولې کړې رسوا پټې خبرې.

۴/۱۰/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور تاو

د زړه تــوتي مـــې پـــه انګـــار ونيســـئ
ژونـد تـه مـې غـم عشـق تـه مـې دار ونيسئ

اخلـــم لـــذت د خـــوږې مينـــې ترېنـــه
مـــا د غـــم زور تـــه پـــه وار وار ونيســـئ

پـــام چـــې رقيبـــو لـــه څـــه ونـــه وايـــئ
زمـــا پـــه قتـــل بانـــدې يـــار ونيســـئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو راځئ د خوږې مينې په نوم !
د اور په تاو ما ګناهکار ونيسئ

د اسمعيل خړو سپېرو ملګرو
سورکۍ ډيوه مې په مزار ونيسئ.

۱۹/۷/۱۳٦۷
مرکزي ليله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسن لومه

عقـــل کـــې ســـتا شـــیرین نظـــر ونښـــد
ځکـــه جنـــون شـــو ســـر پـــه ســـر ونښـــد

د حســـــن لومـــــه دې پـــــه نـــــاز غـــــوړوه
چـــې پـــه ســـینه کـــې مـــې ځیگـــر ونښـــد

وینــــې د مینــــې د ازمــــون وختونــــه؟
ســـر مـــې د مـــرگ پـــه تـــود ډگـــر ونښـــد

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د خوارہ نظر په تون د کتلو
د زړه په تل کې مې پرهر ونښېد

لمبه د ګرمو شوندو مه بلوه
تناکې زړه مې په نشتر ونښېد

څو مره دې حسن کې غرور تاو شوی
شوخو کتلو ته دې لمر ونښېد.

۲/۱۱/۱۳۶۵
رحمان بابا لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه سکروټه

عشـــقه جنـــون ومـــه ځـــه نـــور خـــو نـــه وم
یـــو اســـو یلی ومـــه ځـــه اور خـــو نـــه وم

ســـتا نـــا کردې دي ځـــه ویلـــی نـــه شـــم
د ټنګـــه ســـرو د پېغـــور خـــو نـــه وم

چـــا درتـــه ویـــل چـــې پـــل پـــر زړه ږده زمـــا
پخـــه ســـکروټه وم لا ســـکور خـــو نـــه وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلې دې وریت کړم اننګیو کې ژر
لکه اوربل پرې باندې خور خور نه وم

دا خو د تا د حسن اور سوی یم
که نه له سره دومره تور خو نه وم.

۱۵/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی اسوېلی

د سترګو په خوړو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مينې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم

احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار که ځړېدم نه پوهېدم

دا ستا د مينې زور وکه د عشق د خوړو تاو؟
په نره چې په اور کې نڅېدم نه پوهېدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیرت کې شو غیرت زما د مینې په ازمون
سورګل غوندې بې وخته رژېدم نه پوهېدم

موسکۍ شه لا هم نوره زما سویو اسویلو ته
ساده وم چې په تا مینېدم نه پوهېدم.

۳۱/۳/۱۳۶۶
لغمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل پلار د شهادت د تلین په درنښت.

افسوس چې قبر دې معلوم وای !

ما به د ګرم احساس وینو باندې
د عشق د پاڼو د خندا په څپو
ستا د تناک امید پولۍ لیکلې
او د تیزابو د اورونو په سیند
به لمبېدلم ستا د عشق د تکلونو په زور
هر مازیګر به مې د پېغلو د وربل ګلونه
د خپلو سپینو توپاني اوښکو له سپینو امېلونو سره
د اور په رنګ باندې لیکلو سرو شعرونو سره
تا پر مزار شیندلو پاڼې پاڼې
افسوس چې قبر دی معلوم وای
افسوس چې قبر....

۱۳۶۲ ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي خندا

د آه په تاو عشق لېوني وخندل
شونډو د ګل کې چې اغزي وخندل

عقل به وناڅي احساس ته خجل
حسن د غم کې که زړګي وخندل

دود شو تکل د اسوېلیو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل

د ګل خندا یې په لمبو ونیوه
سیلۍ په مینه د سپرلي وخندل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــورد ســبا د حســن شــونډې موښــي
پــر تونــد (شــمال) بانــدې ماضــي وخنــدل.

۲۰/۲/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږلنې سترګې

مینــه کــې د وخــت د انګـــار ســره موښــم
اور مـــې د ګوګـــل پـــه درانـــه موښـــم

پرېـــږده چـــې څپـــه د ازمـــون واړوم
ســوزندو ســکروټو کــې مــې زړه موښــم

بلـــه دې لمبـــه کـــړه د مغـــرور نظـــر
چـا ویـل چـې زړګـی مـې پـه کـې نـه موښـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه ولـــې د عشـــق لـــه زوره ځنـــګ کـــوې؟
اور کـــې خـــو د مینـــې ځیګـــر زه موښـــم

ســـتا خوږلنـــو ســـترګو کـــې اشـــنا پـــه عشـــق
زړه مـــې لکـــه وړه پـــه تنـــاره موښـــم

نـــور دې بـــه خـــوږو کـــې احســـاس ولـــړي
زه خـــو مـــې شـــعرونو کـــې ترخـــه موښـــم

بـــوی بـــه کړمـــه یـــاره ســـتا د حســـن ګـــل
نـــن چـــې یـــې اغـــزي پـــه ګرېوانـــه موښـــم.

۱۸/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړغوني آه

د ژړغــــوني آه پــــر شـــــونډو تلوســــې وځلـــي
د عشــق پــه عقــل کــې چــې مينــې تــه اســرې وځلـي

واوړي تکـــل د اور تـــر پولـــو پـــه تنهـــاکو پښــــو
د مســــتقبل پــــر اننګــــو چــــې ارادې وځلــــي

شعره ! د اوښکو حسن ښکل کړه په چاودلو شونډو
چــې د ويــر بحــر کــې دې عشــق څپــې څپــې وځلــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لامبي څپه چې ستا د خوند زما د اوښکو په سیند
د پرهــري امیــد پــه ســترګو مــې ګیلــې وځلــي

داسې مې ښکاري د سورکي زړګي پولې له لرې
لکــه د یــار پــه اننګــو کــې چــې خــولې وځلــي

واړوه عشــقه ! د تنکـي ارمـان غـوټۍ مـې پـه اور
اخـر بـه سـتا د هـوس سـیند کـې هـم لمبـې وځلـي.

۱۲/۱۰/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکاڼو لانديٍ

زړه نــــه لمبـــې چـــې د خنـــدا وتلـــي
ورتـــه لـــه خـــولې نـــه مـــې د تـــا وتلـــي

دا چـې هغـوی پـه زغـرده خانـدي پـر مـوږ
څـــه شـــی دي زړه نـــه ورتـــه بيـــا وتلـــي

ټـــول قوتونـــه د پرديـــو دلتـــه
ښـــکاره راغلـــي دي پـــه غـــلا وتلـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اسـمعيل تـر کـانهو لانـدې کـړۍ ښـه
بيـا يــې لــه خــولې څنــې رښـتيا وتلــې.

۱۳۶۷ ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې میاشتې مخکې

درې میاشتې مخکې
زه او یار مې سره
سترګې پر سترګو شولو
ما د هغې سترګو کې
هغې زما سترګو کې
د یوه ژوند د امیدونو کیسه وکړله
سره موسکي شولو او ومو خندل
بیا د هغې سترګو کې
زما د هیلو امیدونو انځور وګرځېده
او بیا زما سترګو کې
ددې د سترګو تصویر پاتې شو
تر اوسه پورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چاته چې سترګې يې زما سترګو ته خواږه راکوي

نور دې د سترګو په خوږو کې سترګې نه موښمه
نور دې د ګرمو اننګو په ګرمو ميو نظر نه ډوبوم
نور دې د نرمو ښکلو شونډو د خوندونو سيند کې نه لامبمه
رانه هېرېږې
رانه هېرېږي د ستي هيلو ساړه اسوېلي
د غيرتي اوښکو مست رود ، د وينو مستې څپې
د منصوري وطن د وينو ليکې
د غم او اور د توپانونو سترې شوی کاروان
نو راته مه ګوره خوږې خوږې په ښکلو سترګو
او پر احساس مې د سرو شونډو د خوندونو خواږه مه اوروه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رانه هېر نه شي
ددې وطن د هر بچوني د ویرونو فریاد
د وینو رود د اوښکو سیند
او د ځوانانو او زلمو کتار کتار جنازې
کتار کتار...

۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وینو رود نیل

احساس پر عقل بلې کړې لمبې په لپو لپو
جنونه په سر واړوه نشې په لپو لپو

د شونډو تبسم دې رانه ګرد د غم ونه لید
د زړه وینې که غرپ کړې زمانې په لپو لپو

موسکۍ شه د سورکي پرهر د وینو رود نیل ته
حسینې ډکوه ترښنه پیالې په لپو لپو

لذت کې د خندا دې چې لاهو شي خوند د نورو
په سترګو کې مې تاوې شي ګیلې په لپو لپو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اغــزو د ګــل د پــاڼو تبســم دی پــه اور ســوی
پــه زلفــو چــې دې ټــومبم ترانــې پــه لپــو لپــو

هوس دې د ښایست بیا د جنون په سینه کې لامبي
د عشــق پــه زړه مــې موښــې چــې ایــرې پــه لپــو لپــو.

۲۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وير سکروټې

عشــــقه زورور يـــې خـــو تـــوبې مـــه مـــاتوه
شـــونډو د اشـــنا تـــه اوســـېلې مـــه مـــاتوه

پـــروت پـــه کـــې لـــذت دی د زمـــان د لېونـــو
پـام کـــوه ســـاقي ډکـــې پيـــالې مـــه مـــاتوه

ځـو اشـنا پـه عشـق کـې پـر اغزنـه خـوني لار
غېـــرې د وصـــال تـــه ارادې مـــه مـــاتوه

وکـړه پـه مغـرور نظـر خـوارې خـوارې کاتـه
تاتـه مـې اسـرې دې دا اسـرې مـه مـاتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موښــم نــن پــه شــونډو ســتا ســره ښــکلي اننګـي
کــړې دې وعــدې وې اوس وعــدې مــه مــاتوه

خیـر کـه زه دې وریت کړم په سکروټو کې د ویر
ځانګـــه د امیـــد مـــې زمـــانې مـــه مـــاتوه

راز د محبـــت پـــه کـــې نغښـــتی دی د یـــار
ســـویه اســـمعیله زولنـــې مـــه مـــاتوه.

۱۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو جنازې

پر سوي مخ مې دي رواني سلسلې د اوښکو
راته خندېږه او که مې تماشې د اوښکو

چا مې پر شونډو د خندا د څپې ځل ونه لید
عشقه ! ګرم نه یمه راغلې مرحلې د اوښکو

د کوم احساس له خولې نه وځي د زګېرویو کتار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي ویالې د اوښکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا بــه تصــوير د چــا د ويــر وي انځــور كــړی قلــم
ځكــه يــې نــوكې نــه تــويېږي ترانــې د اوښــكو

څــومره د مكــر تخيــل تــه كښــته شــوي نــرم !
پــه نــوم د ميــو راتــه مــخ كــې ږدي پيــالې د اوښــكو

څنګــه بــه ګــاټې متكــور نــه شــي د ســترګو زمــا
چــې شــپه او ورځ ترېنــه تــاوېږي ســرې لمبــې د اوښــكو

شــي بــه كــرېږ د يــار مغــرورې ســترګې عقلــه كــه نــه؟
چــې ورتــه يو ســم ســتړې شــوې اندېښــنې د اوښــكو

ســتا د لــذت نــاظر دې ســبزي د عشــق هيلــه زمــا
اخــر بــه ورړم د خنــدا كــټ كــې جنــازې د اوښــكو.

۲/۲/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جېل نه... ګیله

((ته په وړو کي جېل کې
مور دلته لوی زندان کې))
د یوې مینې د ارمان په هیله وسوزېدو
ته خو لا ښه وې
د خوږې مینې د پاڅو شنه دودونه دې ونه لیدلو
مور ورته ښه کتلې
چې مو د مینې سره ګلونه د یارانو د لمبو
د سمندر څپو کې وسوزېدل
ژبه مو ګونګه وه تړلې وه د اور د دار په
مستو لیکو
چغې مو نه شوې وهی
ښه مو لیدله خپله مینه د انګار د سمندر ګوتو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پانې یې ورژېدې
خندا یې وچه شوله
او لیلا یې حسن یې مړاوی شو د درد په چړو
خو مینه مړه نه ده لا
پام چې نهیلی نه شې
اوس نو زموږه مینه
زما او تا غوندې یو څو لېوني
په مینه مست څیرې ګرېوان
او سربېرې غواړي
چې ورته وناڅي لمبه شي
او د خپلو زړګو د وینو مستې فوارې
ورته امېل امېل کړي
بیا به زموږه مینه
له خندا شنه شي
او ګلونه به یې بیا زلفو کې وتو کېږي
او بیا به موږ لېوني
هم ورته هلته له خندا نه شنه شو.

۱۲/۲/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمبو ځاځکي

د نـن پـه ائينـه کـې چـې موسـکی راتـه پـرون دی
اشــنا دادې ادا ده کــه جــادو او کــه جنــون دی؟

د کـوم يـو ګـل پـر شـونډو د خنـدا سـندره شـنه کـړم
پـر پېغلـو پسـرليو مـې راغلـی چـې کونتـون دی

پـه ګرمـو شـونډو خاندو خـو يـو بـل ښـکلوی نـه شـو
زمـا و ددې تـرمنځ څـه د ډيورنـډ کرښـې تـړون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منمه د ((شمال)) د لمبو څاڅکي دلته نه شته
ددې ګلبڼ پر پاڼو یې پرې ایښی خو طاعون دی

کوم چا که د ربښتینو لېونو پوښتنه وکړه !
په دغه وران مالت کې خو یې یو استازی یون دی.

۲۳/۸/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خندا قتل

مور د خدای په کتابو
او د نبي په احاديثو کې
دا لوستي وو چې:
قتل د روح لويه ګناه ده په ژوندون کې د چا
او ملايکې د خدای ذات دي
چې له ټولو ګناهو نه پاکې
خو اوس کلونه کېږي
چې تر مودو نه مخکې
زمونږ د سوي زړه د مينې کور نه
د بېګناوو ماشومانو او ځوانانو
د ژوندون جنازې
د فرښتو په بېګناوو ګوتو
ځي د اسمان غېږې ته
نو اوس د مينې تخيل کې د وجدان

(c) ketabton.com: The Digital Library

او عاطفې د سمندر پر څپو ناستو
د احساس بڅرو
وو ایئ چې:
دا بېګناهه او معصومې فرښتې به زیاتي
د نازولو ماشومانو د تنکۍ خندا په قتل
ګنهکارې نه شي !؟

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آه سکروټې

د درد پــه ژرنـده دل نــه شـوې زمــا د عشــق نینــې
د نرمــو شــونډو ځـل نـه شـوې زمـا د عشـق نینــې

د ســوز پــه اور چــې اوړې نــن د مکــر پــه خــوږو
د چــا د زلفــو ول نــه شــوې زمــا د عشــق نینــې

تنهــا ک امیــد مــې واړوه تــر پولــو د ازمــون
لمبــو تــه بــې تکـل نـه شـوې زمـا د عشـق نینــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چا د مينې سينه کې مې احساس غوټې وهلې
چې بندې په اجل نه شوې زما د عشق نينې

د آه سـکروټو دود کړلـې بټيـو کـې د اور
پوليـو سـره مـل نـه شـوې زمـا د عشـق نينـې.

۲۶/۹/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

غيرتي لېمه

زما د مينې ښکلا
لکه بېباکه ماڼو
د قهرجنو لمبو
د سيند په مستو ځپو
تاوه راتاوه شوه
او ډوبه شوله
او د اميد هيله مې
د اور په غېږه کې په نرمو پښو
په اسوېلو اسوېلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونخېده
خو زه هغسې چې پخوا ومه څه
هسې به یم هسې به او سمه لا
نه به د چا خندا ته وخاندمه
نه به قبلې ته د ښکلا او حسن
د خپل غیرت لېمه کاږه ونیسم.

۴/۱۰/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمیو اباسین

د مینې څپریکه مې د وریت زړګي پردو کې ځلي
عشقه ګناه دې زما سویو اسوېلو کې ځلي

چا مو د مینې د جانان زلفو ته اور ونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي

دا خو زما د اسوېلو د تب تاونه ویني
ځکه خواږه یې د سرو شونډو په سرو کې ځلي

زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یو ځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـا م چـې پـه تريـو نظـر يـې حسـن تـه نظـر ونـه کـړې
د خوشـال تـوره مـې تراوسـه لا پښـتو کـې ځلـي.

۲۱/۴/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو سمندر

وخت چې له غوسې نه سور تکل ته شونډې وسپړي
ژوند په اوښکو لوند شي او اجل ته شونډې وسپړي

مینې سمندر د سپینو اوښکو په ځیر ونه لید
اوس به نو زړګی د چا تسل ته شونډې وسپړي

تاوه شي ترخو کې د احساس د فریاد چغه پرې
دا د غم قلم مې چې غزل ته شونډې وسپړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوب چې وي زړګی د اورني غم په سیندونو کې
چیرې به حسینې ستا وربل ته شونډې وسپړي

ورغړي تنهاک هوس ماحول د اغزیو کې
عقل او امید چې مستقبل ته شونډې وسپړي

تاوه کړه لمبه د ګرمو شونډو په سینه کې مې
وریت ویده زخمونه به یې ځل ته شونډې وسپړي.

۱۳۶۲ل کال، تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږو مکر

تنهاک ځيګر مې حسن په سپرغيو سولوي
د آه اوښکه مې عشق په مايوسيو سولوي

د عقل د احساس سترګو ونه ليده پرهر
د وخت د اور په زور يې په اغزيو سولوي

خندا يې سمندر شي زما درد ته په هوس
د مينې د بڼګل مې په سيليو سولوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشق د خوږ مکر ته نظر کړئ اوښکو نن !
په شوندو باندې آه د لېونيو سولوي

د درد په کړايي کې په زړګي شي خود لوګی
خوږې زلفې چې يار په اننګيو سولوي

د سور مستقبل تال کې به عشق وزانګي اخر
خندا که نن اميد په اسوېليو سولوي.

۲۹/۷/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارام سمندر ته !

ولې غلی او ارام یې
ته خبر یې چې څه وشول او څه کېږي
د نړۍ په وچو غرونو ، سپېرو دښتو ، ځنګلو کې؟
ته خبر یې چې څه اوري
د اسمان له ګرېوانه نه
د بېوسه روح پر مینو ؟
ته خبر یې چې ټول ژوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو د بل د ژوند په بیه د ژوندون شبې رانیسي؟
ته خبر یې د وحشت د پاچایانو
واکمني د قاف له غرونو ان زمورِ تر کوره رسي؟
ته خبر یې چې زمورِ د کلي خوا کې
هره ورځې د کارغانو ډلې ډلې
د وګړو پر سینو باندې ټونګې کړي؟
که نور هم غواړې همداسې:
چې ماران او ځمځرې دې
د سیسیو بچې وخوري
او پر سمه لویه لار دې
د لېوانو کاروانونه
د شپنو په رمو ګډ شي
که نور هم غواړې همداسې
چې بیا هم روحي وګړي
د چا مینې ته اور ورکړي
د چار روح کړي تیږو لاندې؟
نو که داسې نه وي خو ځه
تر پېړیو زغم نه وروسته
په څلور کونجه دنیا کې
د توپان نغمه خوره کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې نړۍ له بوی شي پاکه
او شي ړنګه پاچاهي د ځناورو ، ګنهکارو هوسونو
او څو تنه بېګناه به
شي سپاره د نوح بېړۍ کې.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېزابو باران

زما د عشق د تنکو هیلو سترګې
لا د هوس د خوړلنیو په بڼ
د ګل پر پاڼو غوړېدلې نه وې
چې تا د قهر د تېزابو باران
د اورني اسمان له شونډو څخه
په زغرده زغرده پرې راوه وروه
او د تنکۍ مینې په سترګو کې دې
د وير لمبه په خندا تاوه کړه راتاوه کړله.

۲۶/۶/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرغاړي

د ختیځ- لوېدیځ وګړو !
د مرګي له وېرې مړاو مړاو هیلو !
د ژوندون په جبل کې بندو د نړۍ د هوسونو پاچایانو !
او د عشق د رنګینیو د سیندو مستو څپو کې
سترو سترو ماهو ګانو !
د ژوندون هره شېبه مو
د نڅا و خنداګانو په تالونو کې کړه تېره
په هر رګ کې د وجود مو
د عطرو وینه جاري کړئ
او هوس هوس زړګو ته
د خوښیو لمبې غړپ کړئ !
چې کلونه مو دې وشوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګونو سندرغاړي
زموږ کور کې مېلمانه دي
هغه لویه هوجره ګورئ !
چې شاوخوا یې د زمزم ویالو نیولې
او په مخ کې یې د توتو انګور تاکو ونو شین
سیوری جوړ کړی
په همدغه ځای کې ناست دي
یو سپین ږیری په کې نه شته
ټول ځوانان ترېنه راتاو دي
په هر وار چې ترنګ او ترونګ شي
له څو تنو روح جلا شي
بس کلونه مو دې وشوې
چې زموږ د کور هوجره کې
سندرغاړي مېلمانه دي.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طاعون په لوپټه کې

د طاعون په لوپټه کې
د سرزورو احساساتو
شینکی فصل ټوکېدلی
د یاغي مینې په تور یې
لاس و پښې دي پرې ترلې
د اجل ورږمه پرې اوري
رژوي یې خنداګانې
خو د روح قاتلان (دواړه)
ورته ګوتې پر غاښ ناست دي
وایي څه مټکور عشق دی
وایي څه لمبه جذبه ده
د اورونو ټال کې زانګي
د ژوندون سندرې وایي !؟

۵/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احساس لوخړه

ما د لمبو د ترحم په سیند کې ولمبوئ
او د حسین قهر په سترګو کې مې
د تودې مینې د احساس لوخړه
د اور په غېږه کې د وير په تنور
د اور لړوني غوندې تاوه کړئ
د مينې په لاس
څو چې د عشق له کاږو سترګو څخه
د سوزېدلي احساس کړيکه باندې
د عاطفې اوښکې راوڅڅېږي
او د جنون پر دود وهلې دښته
تنکي تنکي ګلان راوټوکېږي.

۲۵/۲/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادګارونه یادګارونه

مـــا درتـــه لیکلـــي وای شـــعرونه او شـــعرونه
تـــا زلفـــو کـــې ایښـــي وای ګلونـــه او ګلونـــه
مـــا پـــه وچـــو شـــونډو درنـــه کـــړي وای ســـوالونه
تـــا پـــه زړه را ایښـــي وای زخمونـــه او زخمونـــه
مـــا ژونـــد تـــه نیـــولي وای دارونـــه او دارونـــه
ستا شونډو خندا کړای غورځنګونه غورځنګونه
زړه کـــې زمـــا بـــل وای ســـره اورونـــه ســـره اورونـــه
ســـتا ژونـــدون ډیـــوې وای څراغونـــه څراغونـــه
دغســـې وای هیلـــې او همداســـې ارمانونـــه
مـــا ورتـــه ژړلـــی تـــا خنـــدلی ولونـــه ولونـــه
حســـن بـــه د تـــا و داســـتانونه داســـتانونه
ژونـــد بـــه تـــول زمـــا و یادګارونـــه یادګارونـــه.

۲۱/۷/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاږو ونه ژړلې

عشق د هوس په لمبو
د مستو کـاږو د خندا په څپو
د تـېزابـونو د اورونو ژرنده
تاوه راتاوه کړه د درد په وينو
او د اميد د ګلو موسک نظريې
د غم پر ليکه په اور واړاوه راواړاوه د حسن په زور
خو کاږو ونه ژړل
لاهسې خاندي له خندا نه شنه دي
د عـشق لـمـبو کې اميدونه کري
زړو د اغـزيـو کـې ګلـونـه کري
د خوږې مينې د ښکلا په اميد
د سرو سکروټو سره تخمونه کري.

۱/۱/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړتونخور

ځنګ ته ناست ومه د ونې
د ټپي پرېشانۍ خيال مې سترګې ورو ورو خوبولې
پام مې شو د ونې ډډ ته
يو سورکي مېړتونخور پرې خپل وزرونه رپولو
اوږده ژبه يې له خولې نه بهر کړې په هنروه
چې مېږيان به پرې راټول شول
لکه غرپ د مستو ميو به يې تېر کړلو له ستونې
د خوندو د عشق لمبو و مخ په پورته روان کړی
ورو نږدې شو د غومبسو د ژوندون د ځالې ځنګ ته
چې ټول عمر وې له تندې جل وهلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غوسې نه تکې سرې په اور کې تاوې
کړه يې ژبه ورته مخکې په هنر په مکر وړاندې
يو ناڅاپه سرو غومبسو يې پر ژبه پر مښو که
او پر سترګو
زهرجن نېشونه ښخ کړل
((لس يو ولس شپېږې)) ورو سته مې کتل چې:
درد کې تاو مېږ تو نخور
د ونې ډډ نه راګوزار شو.

۱۴/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امید څانګه

د زړه کور کې مې د شعر غوټۍ غوړېږي
د خزان سره سیلۍ ده رژوي یې

د امید څانګه چې لږ شانته اوږده شي
د ظالم په لاس کې لور دی پرېکوي یې.

۱۳۶۵ل کال
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسرافیل شپیلۍ

د اورنیو اغزو زړه کې ښکلا چېرته لګي
د سوو شونډو په لمبو کې خندا چېرته لګي

زما د زړه د پرهرونو سره او شنه ګلونه
ستا د خمارو زلفو ول کې اشنا چېرته لګي

منم احساس مې د اورونو زړو کې ګل ټوکوي
خو ستا د بزم رنګینیو کې دا چېرته لګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانده په کړس مې د تناکو شونډو لیکو باندې
د خوږلنیو په محفل کې ګډا چېرته لګي

د اسرافیل د شپېلۍ غږ ورته راورسېده
د پښتنو سپېره وطن کې رنا چېرته لګي

خود ستا د مینې د رنګینې کوڅې ګوټ ته نه ځم
د میو ډنډ کې د سرو اوښکو ځلا چېرته لګي.

۱۱/۷/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنګ باج

ارمـــان د اوښـــکو نـــازولو وخـــوړ
لکـه موسـکی شـبنم چـې ګلـو وخـوړ

ددي ګـلاب ګـلاب وطـن حسـن مـې
څـه هـم پردیـو څـه هـم خپلـو وخـوړ

چاتـــه لمبـــه لمبـــه احســـاس وښـــیم
وطـــن زمـــوږه نـــابللو وخـــوړ

څـه بـې پښـتو شـول پښـتانه د وختـو
بـــاج د جنګونـــو تـــرې مغولـــو وخـــوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـو اسـمعيل پـه دغـه لـوی کلـي کـې
نـــيم نـــازولو او نـــيم ښـــکلو وخـــوړ.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیند په منځ کې

چې د نن پر زلفو وتړو مبم ګلان کتار کتار
لکه شنه چې پسرلي کړم پر بیابان کتار کتار

دا خوږې خوږې خبرې دا خوږې وعدې مې خیال کې
تړوکوي د جنت حورې او غلمان کتار کتار

پس له مرګه به زموږه یوه ورځ همدا اسې راشي
د ریدلې به وي دار ته رهبران کتار کتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه اولـې مینـې وسـو څـه خـوږې یـارانې دود کـړو
اوس ولاړ د سـیند پـه مـنځ کـې پښـېمان کتـار کتـار

بـس همـدا د سـاده ګـانو د سـندرو غـزل وایـه
چـې تـرې وځـي هـره ورځـې هوښـیاران کتـار کتـار.

۱۳۲۹ل کال د وري میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی ګودر

ستـــــرګو اوتـــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وي
د زړه ســــــندرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وي

لویـــــه څپـــــه د اوبـــــو راغللـــــه پـــــرې
د اور بڅـــــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وي

هغـــــوی زمـــــوږه وینـــــې تـــــویې کړلـــــې
زمـــــوږ ملګـــــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېـــره لمبـــه شـــوه د پردیـــو دلتـــه
زمـــوږ لښـــکرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې

نظـر مـې ښـکل کـړې خـوږې شـونډې د یـار
لمبـــو شـــکرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې

د لـــــیلا ګـــانو ګـــودر وســـوځېده
خـــو ســـربېرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې

اخـــر یـــې ښـکل کـړ اسـمعیل پـه شـونډو
د چـــا خبـــرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې.

۱۳۲۷ل کال د سلواغې میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړاوي اننګي

ژوند سوزېدلو نهيلۍ نه توېدلې اوښکې
د چا د مينو جنازو کې څڅېدلې اوښکې

شهيد و تا سو نه که هلته چا پوښتنه وکړه !
ورته به وايئ چې وطن کې بهېدلې اوښکې

خدايه د ستا له ترحم او له پېرزو مننه
نورې دې وا خله دا ډالۍ دا رالېږلې اوښکې
څومره ښه ښکاري هلته ستا د موسکو شونډو خندا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتــــه پـــه مـــړاوو اننګـــو کـــې ځلېـــدلې اوښـــکې

خـــود بـــه د رب لـــه عواطفـــو نـــه ګیلـــه کومـــه
هلتـــه خنـــداوې دلتـــه ولـــې رســـېدلې اوښـــکې

ګـــوره احساســـه هغـــه کـــور کلـــی یـــوازې نـــه کـــړې
چـــې ګرېوانـــو کـــې یـــې ټـــول عمـــر ګرځېـــدلې اوښـــکې.

۲۴/۱/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمدخان زوی پر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیا ته راغلی، په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.
لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې د لومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې ټاکل شوې وه، استاد يون په ختيزو ولايتونو کې د افغانستان د جمهوري رياست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لويو جنګسالارانو او ځينو تنظيمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زيات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد يون ته وړانديز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده درو سپارو، خو استاد يون ونه منله او خپلې استادۍ ته يې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته يې د ځينو ملګرو په زيات ټينګار او غوښتنه، د جمهوري رياست د ملي امنيت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د رياست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد يون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده يې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد يون د خپلو اکيډميکو ليکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنيز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راديويي او ټلويزيوني مرکو کې يې د واقعيتونو او حقايقو د څرګندېيان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نيولی دی. که څه هم ډېر خلک د يون ليکنې، مرکې او نظريات خوښوي، خو يو شمېر داسې خلک هم شته، چې د يون سرسختي مخالفين دي. د هغه ملي او ګټورو نظرياتو ته هم غلط رنګ او تعبير ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره يې زورواکي او د سياسي ډلو ټپلو غړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينګه مخالفت کوي زه دد ې شاهد يم، هر کله چې يون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې يې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنګي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر يو نيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اينبودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد يون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختيا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو ليکوالو په لسګونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اثـار، ایـډیټ او چـاپ کـړي دي دغـه راز يـې پـه سـلګونو کـورنيـو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستې ده، خپله يې هم په لسګونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړی شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هيلې	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• نيمګړي ارمانونه	د حيران شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د نازو انا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کليات	د استاد الفت نثرونه	دريم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق ننګيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستار تره کي اثر — دويم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- د پښتنو ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- بیړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- افغانستان په سیاسي کړلیچ کې — لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون — لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ — لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ — لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او سېلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

maṭakor

(collection of poems)

By:
M.Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-03-7

د خپرونو لړ: (۴)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library